

PROFESORI INSTRUIȚI

ANUL I | NR. 1 | AUGUST 2024

Revistă editată de
Asociația „Profesori instruiți, copii fericiți, părinți mulțumiți!”

„METODE INOVATIVE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-
EVALUARE”

WWW.PROFESORII.RO

1 2345 67890 1234

PROFESORI INSTRUIȚI

ANUL I | NR. 1 | AUGUST 2024

Revistă editată de
Asociația „Profesori instruiți, copii fericiți, părinți mulțumiți!”

Publicația „PROFESORI INSTRUIȚI” este editată de către
Asociația „Profesori instruiți, copii fericiți, părinți mulțumiți!”

0722170400/ 076670239

E-mail: contact@profesorii.ro

**AUTORII ÎȘI ASUMĂ ÎNTREAGA RESPONSABILITATE
PENTRU CONȚINUTUL MATERIALELOR PUBLICATE!**

Editor: prof. Florin Tudose

www.profesorii.ro

W
W
W
.
P
R
O
F
E
S
O
R
I
I
.
R
O

METODE INOVATIVE DE PREDARE - ÎNVĂȚARE - EVALUARE

Profesor limba și literatura română, GROSARU MARIA DELIA

SCOALA GIMNAZIALA " CONSTANTIN IOAN MOTAS", MEDIAS

Motto: „Să nu-i educăm pe copii pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.”
(Maria Montessori)

Procesul de învățământ este un sistem complex, rezultat al interdependenței dintre predare, învățare și evaluare, cu o finalitate bine conturată – aceea de transpunere în practică a idealului educațional, dezvoltarea integral-vocațională a personalității. Calea principală prin care se realizează acest aspect este perfecționarea tehnologiei, respectiv a formelor, metodelor și mijloacelor prin care se ajunge la rezultatul scontat.

Tehnologia didactică include într-un tot unitar toate componentele procesului de învățământ, insistând asupra interdependenței dintre conținut și toate celelalte aspecte, cum ar fi: organizarea, relațiile profesor-elevi, metodele, procedeele folosite etc. Un loc important în cadrul tehnologiei didactice îl ocupă strategiile didactice. Prin strategie didactică înțelegem un ansamblu de metode și procedee prin care se realizează conlucrarea dintre profesori și elevi în vederea predării, învățării, dar și evaluării unui volum de informații, a formării unor priceperi și deprinderi, a dezvoltării personalității umane.

Pentru definirea metodei ținem seama de faptul că termenul provine din cuvântul grec „methodos”, care înseamnă „cale”. Metoda de învățământ este un demers tipic, folosit în procesul de învățământ atât de către profesor cât și de către educat în scopul educării acestuia din urmă, demers care are ca principale determinări, pe de o parte orientarea spre sporirea cunoașterii și perfecționarea capacităților de cunoaștere, și pe de altă parte, relativa reglementare cu privire la etapele de parcurs, mijloacele strict necesare, limitele de eficiență.

Învățământul modern pune un accent deosebit pe metodele interactive. Acestea presupun ca instruirea să se facă activ, elevii devenind astfel coparticipanți la propria lor instruire și educație. Prin folosirea metodelor interactive în demersul didactic sunt satisfăcute următoarele cerințe psihopedagogice ale activizării:

- pregătirea psihologică pentru învățare;
- prevenirea și reducerea influențelor negative ale diferitelor surse perturbatorii;

- asigurarea repertoriilor congruente;
- asigurarea unui limbaj comun între educator și educat;
- utilizarea unor modalități eficiente de activizare.

Prin folosirea metodelor interactive este stimulată învățarea și dezvoltarea personală,

favorizând schimbul de idei, de experiențe și cunoștințe, asigură o participare activă, promovează interacțiunea, conducând la o învățare activă cu rezultate evidente, contribuie la îmbunătățirea calității procesului instructiv-educativ, are un caracter activ-participativ, o reală valoare activ-formativă asupra personalității elevilor.

Pentru utilizarea eficientă a acestor metode, în practica didactică, este necesară cunoașterea teoretică, o minimă experiență în utilizarea acestora și integrarea corespunzătoare în proiectul didactic, în interrelație cu metodele tradiționale. Acest mod de predare transformă elevul într-un actor, participant activ în procesul învățării, pregătit să-și însușească cunoștințele prin efort propriu, o angajare optimă a gândirii, mobilizându-l în raport cu sarcinile de învățare date, se identifică cu situația de învățare în care este antrenat, fiind parte activă a propriei transformări și formări, generată de cunoaștere.

Practica didactică bazată pe metode interactive presupune:

- interacțiuni verbale și socio-afective nemijlocite între elevi, grație cărora se dezvoltă competențe intelectuale și sociale transferabile în diferite contexte formale sau informale;
- atitudine deschisă, activă, bazată pe inițiativă personală;
- o învățare în colaborare cu ceilalți colegi;
- angajarea intensă a elevilor în realizarea sarcinilor (chiar dacă în cazul unora dintre ei nu se produce la primele experiențe de acest gen);
- responsabilitatea colectivă și individuală;
- valorizarea schimburilor intelectuale și verbale, mizând pe o logică a învățării care ține cont de opiniile elevilor.

Demersurile didactice de acest tip conduc spre un progres cognitiv centrat pe

descoperirea celuilalt, a unei participări active și interactive, la reflecție comună în cadrul comunicării educaționale din care face parte.

Specific metodelor interactive este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente.

Metodele interactive:

- creează deprinderi;
- facilitează învățarea în ritm propriu;
- stimulează cooperarea, nu competiția;
- sunt atractive;
- pot fi abordate din punct de vedere al diferitelor stiluri de învățare.

Ofer spre exemplificare una dintre cele mai cunoscute metode interactive – **Metoda proiectului.**

Metoda proiectului este o metodă de predare-învățare activ-participativă care promovează dezvoltarea capacităților dinamice, dezvoltarea aptitudinilor elevilor, dar și o metodă de evaluare.

Proiectul este o activitate personalizată, elevii putând decide nu numai asupra conținutului, dar și asupra formei de prezentare.

Caracteristici:

- se desfășoară pe o perioadă de timp de câteva zile sau câteva săptămâni;
- începe în clasă prin precizarea temei, definirea și înțelegerea sarcinilor de lucru;
- continuă în clasă și acasă și se încheie în clasă prin prezentarea unui raport despre rezultatul obținut și expunerea produsului realizat;
- poate lua forma unei sarcini de lucru individuale sau de grup;
- trebuie organizat riguros în etape, ca orice muncă de cercetare;
- facilitează transferul de cunoștințe prin conexiuni interdisciplinare.

Avantajele folosirii proiectului ca metodă interactivă de predare – învățare – evaluare:

- Valorizează experiența cotidiană, informațiile și interesele elevilor;
- Oferă posibilitatea fiecărui elev de a se manifesta în domeniile în care capacitățile sale sunt cele mai evidente;
- Oferă oportunități pentru realizarea unei cooperări educaționale între principalii actori ai educației: elev + elev, elev – învățător, învățători – elev – părinte;
- Stimulează acumularea de cunoștințe, dezvoltă capacitățile și abilitățile de comunicare, colaborare și ajutor, determinând învățarea activă.

Trebuie, însă, să avem mare grijă, când, cum și ce metodă aplicăm, deoarece demersurile didactice pe care le inițiem trebuie să fie în concordanță cu particularitățile de vârstă și posibilitățile cognitive și practice ale copiilor. Nu orice metodă poate fi aplicată în cadrul oricărei categorii de activitate sau la orice nivel de vârstă. În alegerea metodelor pe care le vom aplica, trebuie să ținem cont de tema tratată, de tipul ei (de predare, învățare, evaluare) și de nivelul de dezvoltare intelectuală al copiilor. De aceea, este necesar un studiu profund al acestor metode, o analiză amănunțită, creativitate, responsabilitate didactică și capacitate de adaptare și aplicare.

Bibliografie:

Boncu Ștefan – „*Psihosociologie școlară*”, Editura Polirom, București, 2013;

Nicola Ioan – „*Tratat de pedagogie școlară*”, Editura Aramis, București, 2003;

Mîndru Elena – „*Strategii didactice interactive*”, Editura Didactica Publishing House, București, 2005.

Prof.înv.primar Crăciun Daniela
Șc.Gimnazială "I.A.Bassarabescu" Ploiești

Motto:

*„Elevii trebuie să-și pună unii altora întrebări și să spună lumii ceea ce știu pentru a afla ce știu.
Spunând vor învăța, spunând vor interpreta lumea așa cum o văd ei pentru noi ceilalți”*

Judith Renyei

În procesul de învățământ profesorul, ca și elevii, acționează prin intermediul unor metode de predare și învățare. Calitatea muncii lor este în funcție de aceste metode, ele constituind o sursă însemnată de creștere a capacității și eficienței învățământului. Aplicându-se metode deosebite, se obțin diferențe esențiale în pregătirea elevilor.

În ultimele decenii a crescut interesul pentru așa-numitele *metode moderne*. Sunt considerate moderne toate acele metode care sunt capabile să mobilizeze energiile elevului, să-i concentreze atenția, să-l facă să urmărească cu interes și curiozitate lecția, să-i câștige adeziunea logică și afecțiunea față de cele nou învățate, care-l îndeamnă să-și pună în joc imaginația, înțelegerea, puterea de anticipare, memoria etc. Aceste metode pun mai mult accentul pe cunoașterea operațională, pe învățarea prin acțiune, prin manipulare în plan manual și mintal a obiectelor, acțiunilor etc.

Folosirea metodelor moderne de predare-învățare-evaluare nu înseamnă a renunța la metodele tradiționale ci a le actualiza pe acestea cu mijloace moderne.

Metoda este selectată de cadrul didactic și este pusă în aplicare în lecții sau activități extrașcolare cu ajutorul elevilor și în beneficiul acestora; presupune, în toate cazurile, o colaborare între profesor și elev, participarea lor la căutare de soluții, la distingerea dintre adevăr și eroare și care, sub forma unor variante și/sau procedee selecționate, se folosește pentru asimilarea cunoștințelor, a trăirilor valorice și a stimulării spiritului creativ.

Când se alege o metodă, se ține cont de finalitățile educației, de conținutul procesului instructiv, de particularitățile de vârstă și de cele individuale ale elevilor, de psihosociologia grupurilor școlare, de natura mijloacelor de învățământ, de experiența și competența cadrului didactic.

Activitatea la clasă ne-a demonstrat de fiecare dată că formarea de competențe lectorale și de interpretare a lecturii se produce efectiv prin valorificarea potențialului intelectual propriu al elevilor în interacțiune cu situația de învățare, în care rolul determinant îl au tehnicile aplicate.

Povestea, într-un act de educație literar-artistică, oferă o mare diversitate de posibilități și căi de investigare necesare într-un proces de formare-dezvoltare a elevului cititor.

Ciorchinele (word-map, rețeaua de semnificații)

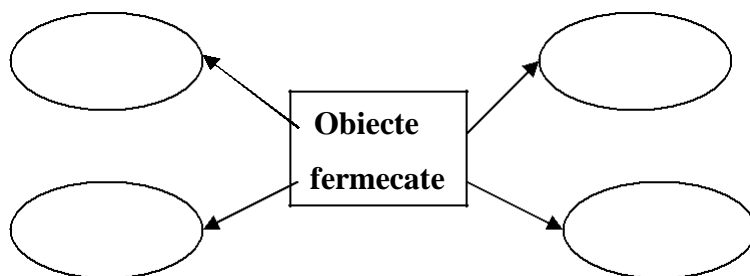
Ciorchinele este o metodă prin care se realizează un câmp lexical, fiind actualizate cunoștințele dobândite anterior de elevi despre un subiect. Câmpul lexical al unui cuvânt este alcătuit din ansamblul

tuturor cuvintelor care se raportează la aceeași idee, oricare ar fi radicalul termenilor. Aceasta înseamnă că elevii pot spune orice cuvânt legat ca sens de ideea de la care se pornește.

Învățătorul scrie în mijlocul tablei un cuvânt și îl încercuiește. Se poate scrie și o scurtă propoziție de start. Este bine să se folosească o culoare vie, deosebită de cea care se va utiliza în continuarea exercițiului. Metoda poate fi folosită și în fixarea cunoștințelor, grupând informațiile primite după anumite criterii.

Aplicație: Lectură „Albă-ca –Zăpada” după Frații Grimm, clasa a II-a

Completează casetele cu cuvintele care denumesc obiectele fermecate de care se folosește mama vitregă pentru a scăpa de Albă- ca- Zăpada.

Cvintetul

Metoda cvintetului este o metodă nouă care pune accentul pe forța creativă a elevului, de acest lucru m-am convins chiar eu, de-a lungul orelor de limba și literatura română. Cvintetul este o poezie care impune sintetizarea unor informații, conținuturi în exprimări clare care descriu sau prezintă reflecții asupra temei date sau subiectului dat. Este o poezie de 5 versuri a cărei construcție are la bază anumite reguli pe care elevii trebuie să le respecte, iar timpul de întocmire este de 5-7 minute. Trebuie să le dați un subiect (un cuvânt-cheie din lecția zilei respective sau din lecția anterioară), iar ei, în timpul dat, trebuie să dovedească capacitatea lor de a crea și de a fi receptivi la cele discutate în clasă. E o metodă eficientă care combină utilul cu plăcutul.

Aplicație: Lectură „Albă-ca –Zăpada” după Frații Grimm, clasa a II-

a Ținând seama de conținutul poveștii completează „cvintetul”:

Pe prima linie scrie cuvântul PITICI.

a. Scrie 2 cuvinte – însușiri- care se referă la pitici.

- b. Scrie 3 cuvinte care denumesc acțiuni specifice piticilor din poveste.
- c. Scrie o propoziție din cel puțin 4 cuvinte despre pitici.
- d. Scrie un cuvânt reprezentativ pentru povestea „Albă- ca- Zăpada”.

PITICI

Metoda brainstorming

Brainstormingul este una din cele mai răspândite metode în formarea elevilor în educație, în stimularea creativității.

Un principiu al brainstormingului este: cantitatea generează calitatea. Conform acestui principiu, pentru a ajunge la idei viabile și inedite este necesară o productivitate creativă cât mai mare. Obiectivul fundamental constă în exprimarea liberă a opiniilor elevilor așa cum vin ele în mintea lor, indiferent dacă acestea conduc sau nu la rezolvarea problemei.

Aplicație: Lectură „Prințul fericit” după Oscar Wilde, clasa a II-a
 Scrieți tot ce știți (vă vine în minte) despre cuvântul „ fericit”.

- bucurie mare;
- lucru îmbucurător;
- lumina pe chipul unei persoane;
- cel ce poate să-și împlinească visele;
- realizatorul dorințelor;
- o stare deosebită de împlinire a ceva ce s-a realizat și a provocat un succes neasteptat.
- bine dispus;

Pălăriile gânditoare

Acest nou tip de metodă de predare – învățare este un joc în sine. Copiii se împart în șase grupe – pentru șase pălării. Ei pot juca și câte șase într-o singură grupă. Împărțirea elevilor depinde de materialul studiat. Pentru succesul acestei metode este important însă ca materialul didactic să fie bogat, iar cele șase pălării să fie frumos colorate, să-i atragă pe elevi. Ca material vor fi folosite 6 pălării gânditoare, fiecare având câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru și negru. Fiecare, bineînțeles,

că rolurile se pot inversa, participanții fiind liberi să spună ce gândesc, dar să fie în acord cu rolul pe care îl joacă. Fiecare culoare reprezintă un rol.

Aplicație: Lectură „Ploaia de stele” după Frații Grimm, clasa a II-a

Vă împărțiți în șase grupe: grupa pălărilor albastre, grupa pălărilor albe, grupa pălărilor roșii, grupa pălărilor negre, grupa pălărilor verzi și grupa pălărilor galbene. Rezolvați împreună, în cadrul grupei, sarcina de lucru.

1. Pălăriile albastre (moderatorii):

Sunteți responsabili de modul în care se desfășoară activitățile celorlalte grupe: dați cuvântul membrilor grupelor pentru a-și prezenta rezolvarea sarcinilor .

2. Pălăriile albe (povestitorii):

Povestiți, în lanț, conținutul textului.

3. Pălăriile roșii (psihologii):

Prezentați-le colegilor voștri sentimentele pe care credeți că le-a trăit fetița. Argumentați alegerile făcute.

4. Pălăriile negre (criticii):

5. Pălăriile verzi (gânditorii):

Imaginați-vă că, după ce și-a dat toate lucrurile și a ajuns în pădure, nu a început ploaia de stele, ci fetița s-a întâlnit cu o zână bună care i-a promis că-i va îndeplini trei dorințe. Ce credeți că și-a dorit?

6. Pălăriile galbene (creatorii):

Povestiți despre ceea ce credeți că a făcut fetița după ce a plecat din pădure.

Metoda cubului

Este o modalitate de lucru care poate fi aplicată individual, în perechi sau în grupuri pentru o abordare a unei situații problematice, prin solicitarea gândirii elevului; Este o strategie care urmărește studierea unei teme din mai multe perspective. Scopul ei este lărgirea orizontului de idei al elevului. Este necesar un cub mare, pe fețele căruia să fie scrisă câte o sarcină de lucru sub diferite forme.

Aplicație: Lectură „Făt-Frumos din Lacrimă” de Mihai Eminescu, clasa a II-a

1. DESCRIE	2.COMPARĂ	3. ASOCIAZĂ
- ce personaje vezi: - ce culori vezi: - ce sunete auzi: - ce mirosi: - ce simți:	Compară pe Ileana-Cosânzeana cu fata Genarului;	Găsește însușiri (din text și nu numai) pentru următoarele cuvinte: Făt-Frumos, Ileana, Mama-Pădurilor, Genarul, castel,

		buzdugan, apă, lună, luntre, cămașă, ochi, stele.
4.ANALIZEAZĂ De ce feciorul împărătesei și al împăratului a primit numele Făt-Frumos – din – Lacrimă? De ce a orbit Ileana? De ce credeți că Făt-Frumos a reușit să iasă victorios din toate peripețiile sale?	5.APLICĂ Continuă povestirea spunând ce crezi că s-a întâmplat mai departe cu Făt-Frumos și Ileana.	6.ARGUMENTEAZĂ Realizează un desen inspirat din textul Făt-Frumos - din - Lacrimă, de Mihai Eminescu, ilustrând elementele fabuloase din basm.

Harta poveștii

Este o metodă prin care elevii trebuie să satisfacă și să descopere într-un text următoarele cerințe date de învățător: data, locul, timpul, personajele, intriga (problema), evenimentele (se plimbă, vede, primește etc.), soluția, concluzia, morala.

Este metoda prin care se realizează feed-back-ul lecției (poveștii). Am aplicat această metodă la toate textele studiate în ora de lectură și nu numai.

În spatele fiecărei metode de predare stă ascunsă o ipoteză asupra mecanismului de învățare a elevului. Învățătorii trebuie să fie preocupați de găsirea unor metode și procedee variate adaptate diferitelor situații de instruire în care elevii vor fi puși.

Folosirea acestor metode de predare-învățare-evaluare pentru dezvoltarea gândirii critice a elevilor conduce la formarea unei motivații intrinseci, ce rămâne dezideratul tuturor dascălilor.

Bibliografie

***Cerghit, Ioan** , 2002, *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*, Editura Aramis, București;

***Dumitru, I. Al.**, 2000, *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara;

***Carmen Iordăchescu**, 2005 - *Să dezlegăm tainele textelor literare, clasa a II-a*, Editura Carminis, Pitești.

Analiza de nevoi a copilului preșcolar din punct de vedere socio-emoțional

Profesor Apetrei Luiza-Elena
Grădinița cu Program Prelungit nr. 26, Iași

Premisa de la care a pornit studiul de față este faptul că achizițiile în plan socio-emoțional pregătesc în preșcolaritate un teren fertil pentru un viitor adult ușor adaptabil, echilibrat, prietenos, disciplinat, cooperant, empatic. Toate celelalte competențe vizate în această perioadă se pot atinge cu mai mare ușurință dacă preșcolarul este echipat cu un set de achiziții psiho-comportamentale fundamentale. Toate demersurile inițiate în acest sens de către cadrul didactic în grădiniță vor avea rezultate limitate, dacă nu fac parte dintr-un demers colaborativ. Toate acțiunile întreprinse în această direcție ar putea atinge un maxim de eficiență și ar putea contribui la obținerea unor beneficii vizibile dacă sunt bine planificate și au ca suport un parteneriat solid cu familia. De-a lungul anilor am observat practica unei colaborări de suprafață cu părinții preșcolarelor și în direcții mai puțin notabile, așadar consider că în această direcție sunt necesare intervenții.

Totodată, literatura de specialitate și cercetările în domeniu prezintă argumente solide cu privire la beneficiile implicării active a părinților în educația copiilor, începând cu vârsta preșcolară.

Cercetările în domeniu arată că implicarea părinților în educația copiilor este asociată cu o serie de rezultate școlare pozitive, inclusiv mai puține probleme comportamentale și un mai bun comportament social (El Nokali et al., 2010; Mashburn și colab., 2011; Powell et al., 2010), abandon scăzut (McNeal, 1999), rezultate academice superioare (Arnold et al., 2008; Marcon, 1999; Powell și colab., 2010), competențe sociale superioare (Arnold et al., 2008; Comer, 1988; Epstein, 1991; Izzo Weiss-berg, Kaspro & Fendrich, 1999; Reynolds, 1992). Literatura, în general, arată că participarea familiei la activitățile școlare îmbunătățește nivelul socio-emoțional al copilului și rezultatele academice. Majoritatea acestor studii au fost axate pe copiii de vârstă școlară. Totuși, necesitatea legăturilor strânse dintre actorii educației încă din preșcolaritate apare ca o temă relevantă (Shpancer, 1997). De fapt, studiile de cercetare recente atrag atenția cu insistență asupra importanței parteneriatului între grădiniță și familie de la cele mai fragede vârste. Un studiu realizat de Marcon (1999) a demonstrat că experiențele trăite în preșcolaritate stau la baza viitorului lor succes academic. Studiul realizat de Pirchio et al. (2011) a arătat că o relație bună între părinți și educatori este asociată cu bunăstarea psihologică a copiilor.

În Italia, centrele de educație timpurie recunosc la scară largă că relația cu părinții este o problemă centrală de garantare a calității experiențelor copiilor (Musatti, 2004) și că educarea unui copil înseamnă împărtășirea experiențelor din grădiniță cu familia sa (Guerra et al., 2010). Ca urmare a numeroase studii,

în Italia a avut loc o schimbare a practicilor pedagogice, sugerând că primirea unui copil în grădiniță se referă și la familia sa și rezultatele unui copil țin de interdependența părinților, a copiilor și educatorilor (Fustini, 2007).

Într-un studiu realizat de Amaya, González și Ruiz (2007) în Spania, pe familii care au copii în vârstă de 2-6 ani, s-a ajuns la concluzia că părinții simt o lipsă acută de informare în ceea ce privește strategii pentru a înțelege mai bine copiii lor, pentru a comunica cu ei, pentru a stabili limite în comportamentul copiilor, pentru a-i ajuta să fie cooperanți, pentru a-i învăța să respecte pe ceilalți și pentru a îi ajuta să se adapteze la situații noi. Cu toate acestea, rolul relației dintre părinți și educatori pentru dezvoltarea și bunăstarea copilului este relativ ne-explorat în preșcolaritate.

Acest studiu vizează o analiză de nevoi, pe niveluri de vârstă, pentru domeniul socio-emoțional al preșcolarilor dintr-o grădiniță din Iași.

Studiul s-a desfășurat pe durata a 10 săptămâni, la 9 grupe de preșcolari, regăsiți în 5 grupe de nivel I (mici și mijlocii) și 4 grupe de nivel II (mari), în total 215 copii.

În intervalul de timp în care preșcolarii au fost observați sistematic de către cadrele didactice, au fost înregistrate date relevante în caietul de consemnări de la grupă, pentru ca în final să fie completată *Fișa de apreciere a comportamentului preșcolarilor vizând dezvoltarea socio-emoțională*, instrument ce cuprinde indicatorii vizați pe Domeniul socio-emoțional regăsiți în *Reperele fundamentale privind învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului între naștere și 7 ani*. Astfel pentru nivelul I au fost vizați 46 de indicatori, iar pentru nivelul II au fost vizați 50 de indicatori. Pentru fiecare indicator (comportament) s-au precizat 3 niveluri: CA (comportament atins), CD (comportament în dezvoltare) și NS (necesită sprijin).

Datele culese au fost supuse unui proces de centralizare și prelucrare, iar rezultatele acestei analize sunt următoarele:

Pentru nivelul I de vârstă, cei 120 de preșcolari observați, întâmpină dificultăți în atingerea anumitor comportamente, necesitând sprijinul adultului. Ceea ce ne interesează însă, în mod special, este ierarhizarea acestor indicatori după numărul de copii care necesită sprijin în realizarea lor, pentru a putea identifica nevoile de intervenție pe domeniul socio-emoțional.

Astfel, indicatorii identificați ca fiind cel mai greu realizabili sunt:

- ✓ 238. Explicitează drepturile sale și motivele celorlalți în negocierea conflictelor (Îți dau pasta de lipit după ce termin eu de lipit două hârtii).
- ✓ 237. Negociază cu alți copii rezolvarea unei probleme, cu ajutorul adultului.

- ✓ 236. Aplică strategii simple pentru a rezolva adecvat problemele, fie individuale, fie de grup (de ex. cere ajutorul unui adult).
- ✓ 185. Inițiază o activitate împreună cu alt copil.
- ✓ 168. Urmează indicațiile adulților în ceea ce privește comportamentul adecvat în diverse situații.
- ✓ 204. Face comparații cu cei din anturaj în ceea ce privește culoarea părului, înălțimea etc.
- ✓ 184. Se alătură unui grup de copii care se joacă (cu ajutorul adultului, dacă este necesar.)
- ✓ 188. Cooperează, face schimb de obiecte în joc
- ✓ 218. Urmează reguli simple fără a i se mai reaminti (să nu trântescă jucăriile)
- ✓ 234. Participă la luarea deciziilor, cu ajutorul adulților.

Ceea ce se poate observa din ierarhizarea de mai sus (în care au fost luați în calcul indicatorii cu 9 sau peste 9 copii cu nivel NS) este faptul că toți indicatorii fac parte din subdomeniul *Dezvoltare socială* și cu precădere din Reperul 3 *Copilul ar trebui să fie capabil să interacționeze pozitiv cu copiii de vârstă apropiată* și Reperul 6 *Copilul ar trebui să fie capabil să își asume responsabilități, să negocieze și să participe la luarea deciziilor*.

Pentru nivelul II de vârstă, cei 95 de preșcolari observați, întâmpină și ei dificultăți în atingerea anumitor comportamente, cele mai dificil de atins fiind:

- ✓ 157. Interacționează cu ușurință cu adulți familiari din comunitate (părinți, bunici cunoscuți la locul de joacă, vecin, educatoarea, medic pediatru sau medic de familie, vânzătorul de la magazinul din cartier etc.).
- ✓ 223. Se joacă sau lucrează fără să îi deranjeze pe ceilalți.
- ✓ 285. Rămâne calm când situația se modifică sau când nu reușește să realizeze ceva (își controlează furia).
- ✓ 173. Alege momentul potrivit pentru a aduce în atenția adulților anumite probleme.
- ✓ 229. Explică celorlalți reguli simple din familie sau de la grădiniță.
- ✓ 256. Începe să înțeleagă situația oamenilor aflați în situații și contexte sociale și natural diferite (sărăcie, dezastre)
- ✓ 208. Recunoaște abilitățile diferite ale celorlalți copii în diverse domenii (X cântă bine la pian, Y aleargă repede...).
- ✓ 211. Remarcă faptul că aceeași persoană poate avea mai multe roluri sociale (mama este mama lui, este angajată la..., este fiica bunicii lui etc.).

- ✓ 224. Își adaptează comportamentul în funcție de regulile diferitelor situații (de ex. vorbește în șoaptă când intră la bibliotecă, când merge la spital, la muzeu etc.).

- ✓ 296. Își exprimă emoțiile prin joc și activități artistice.

Majoritatea indicatorilor identificați se regăsesc tot în domeniul de dezvoltare socială, cu precădere în Reperul 5 *Copilul ar trebui să fie capabil să perceapă regulile și efectele acestora.*

Un alt aspect ce reiese din rezultatele prezentate mai sus este procentul mult mai ridicat al preșcolarilor care necesită sprijin în atingerea unor abilități sociale la nivelul I, comparativ cu cei de nivel II, aspect firesc deoarece grupa mică, uneori chiar și cea mijlocie, reprezintă încă o perioadă de adaptare la contextul social. Învățarea vieții în comun nu se realizează de la sine, ci prin activitățile proiectate în care copiii sunt puși să se raporteze unii la ceilalți, pentru că toate achizițiile progresive ale copilului sunt mediate prin raportul relațional cu altul. Sunt achiziții care necesită timp și implicare atât a cadrului didactic, dar și a familiei.

Aprecierea nivelului de manifestare a comportamentului copiilor pe domeniul de dezvoltare socio-emoțional reprezintă un demers complex. Este extrem de important ca indicatorii comportamentali să cuprindă verbe descriptive și să prezinte cât mai concret comportamentele observate. Din acest motiv am considerat oportună utilizarea indicatorilor din *Reperele fundamentale privind învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului între naștere și 7 ani.* Educatoarele au fost instruite ca în demersul lor să noteze comportamente în timpul activităților cotidiene cu copiii, pe care să le sintetizeze apoi în fișă prin bifarea nivelului care le corespunde. Este esențial să știm dacă un copil a efectuat un comportament o singură dată întâmplător, îl face doar când i se cere sau îl realizează constant și voluntar. Confruntarea propriilor observații cu cele realizate de o altă persoană duce la un rezultat final mai complet și, de cele mai multe ori, mai obiectiv.

Metode inovative de predare-învățare-evaluare în educația timpurie

Prof. înv. preșcolar Buth Ileana Cristina

Școala Gimnazială "Sf. Dumitru"- Grădinița cu P.N. „Albă ca zăpada”, Măceșu de Sus- Dolj

Pentru creșterea calității procesului instructiv-educativ din grădiniță, trebuie perfecționate metodele tradiționale, dar și introducerea unor metode și procedee educative. Stilul didactic ce trebuie adoptat este în funcție de personalitatea copiilor.

Proiectarea unui demers didactic, diferit de cel tradițional dă posibilitatea fiecărei educatoare să-și valorifice propria experiență prin utilizarea unor metode moderne într-o abordare interdisciplinară.

Două dintre metodele experimentate de profesori sunt: metoda covorului povestitor și metoda șorțului povestitor.

Utilizând metode inovative, educatoarele își propun o implicare activă și creativă a copiilor pentru stimularea gândirii productive, a gândirii divergente și laterale, libertatea de exprimare a cunoștințelor, a gândurilor, a faptelor.

Povestirea este o metodă de învățământ ce poate fi folosită cu foarte mare succes în învățământul preșcolar, care constă în expunerea orală, vie, plastică, sub formă de narațiune sau descriere prin intermediul căreia sunt înfățișate fapte, evenimente, întâmplări îndepărtate în fenomene ale naturii, spațiu și timp, etc. pe care copiii nu le pot înțelege altfel. Activitatea de povestire este una dintre activitățile de educare a limbajului cele mai plăcute copiilor, deoarece satisface nevoia de cunoaștere și de afectivitate, stimulează imaginația și oferă cadrul adecvat de exersare a capacității de comunicare.

Covorul povestitor, covorul cu povești, povestea din covor, sacul cu povești sau trăistuța cu povești, cum mai denumim această manieră de a povesti, este un suport la carte ca și mini-teatrul, păpușile de deget sau păpușile, care îi induce copilului plăcerea de a citi, conștientizându-l că acea poveste pe care el o ascultă, se găsește între coperțile acelei cărți care se află alături de covor. De obicei cartea, covorul și personajele din poveste se găsesc într-un sac, care de această dată este adus de doamna educatoare și nu de Moș Craciun, și este plin cu povești și nu de cadouri. Începutul tradițional al poveștii cu "A fost odată ca niciodată ..." se transformă în "Și când covorul s-a desfăcut, / Povestea a și început!" sau "Covorul se derulează / Și povestea demarează", iar finalul "Și am încălecat pe-o șarpe și v-am spus povestea așa" devine "Și când povestea s-a terminat, / Covorul l-am și rulat".

Șorțul povestitor este o metodă inovativă de predare folosită în grădinițe, prin care copiii sunt implicați activ și creativ în povești. Șorțul este confecționat din material textil, iar toate elementele și personajele sunt din fetru, personalizate pentru fiecare poveste în parte, cu detalii specifice acțiunii din acea poveste; elementele fixe sunt cusute, iar personajele sunt marionete de degete.

În societatea actuală, are loc un proces dinamic care obligă toate categoriile sociale să țină pasul cu evoluția societății și implicit a educației. Și în învățământ au loc transformări rapide. Educatoarea apelează la o serie întreagă de instrumente pentru a ușura și accelera asimilarea și aplicabilitatea informațiilor.

Bibliografie:

- Crenguța Oprea, Strategii didactice interactive, Editura didactică și pedagogică, București, 2007

Breben S., Gognea E., Metode interactive de grup, Editura, Arves, 2007.

Gândirea creativă în înțelegerea fizicii

Prof. Postolache Magdalena, Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu” Iași

Studiul fizicii capătă valențe și ponderi variabile în dezvoltarea intelectuală a elevilor, determinând multiple performanțe, identificate progresiv în perioada școlarității unui elev.

Gândirea este procesul cognitiv superior, de procesare a însușirilor esențiale, necesare și logice, cu ajutorul unor operații abstract-formale, în vederea înțelegerii, explicării și predicției unor relații cauzale din realitate și a elaborării unor concepte, noțiuni, teorii, sisteme cognitive, ca modele mintale ale realității.

Omul este capabil de o performanță unică, aceea a realizării unității dintre trecut, prezent și viitor, imaginația fiind legată mai ales de ce va fi.

Acest proces cognitiv complex este specific numai omului, apare pe o anumită treaptă a dezvoltării sale psihice, adică după ce au apărut alte procese și funcții psihice care-i pregătesc desfășurarea: dezvoltarea reprezentărilor, achiziția limbajului, evoluția inteligenței, îmbogățirea experienței de viață.

Creativitatea pedagogică are anumite caracteristici specifice:

1. *Produsul creator de tip pedagogic* este situat la nivelul inventivității care reflectă capacitatea profesorilor de realiza corelații noi între subiect-obiect în raport cu realizările anterioare. Produsul creator multiplică corespondența dintre obiectivele pedagogice – conținuturile pedagogice - strategia de predare.
2. *Procesul creator de tip pedagogic* este angajat la nivelul proiectării didactice care presupune valorificarea etapelor de pregătire și a modului de realizare a lecției. Profesorul reorientează elevul într-o direcție constructivă, pentru a favoriza produsul creator vizat.

Procesul creator implică sesizarea și rezolvarea unor probleme, această acțiune este complexă și se bazează pe următoarele operații:

- definirea și înțelegerea tipului de problemă;
- avansarea unor soluții virtuale;
- aprecierea ipotetică a soluțiilor probabile;
- (re)actualizarea/activarea cunoștințelor și capacităților necesare pentru alegerea soluției optime;
- alegerea soluției optime pe criteriul originalității și al eficienței;
- aplicarea soluției optime în cadrul specific definit de problema existentă;

3. *Personalitatea creatoare de tip pedagogică* valorifică deplin resursele sistemului psihic uman la niveluri și forme de acțiune corelate special în direcția proiectării-realizării (auto)instruirii / (auto)educației permanente. Personalitatea creatoare este centrată pe acțiuni pedagogice asupra unor obiective cu prioritate formative, care presupun depășirea performanțelor anterioare și asigură corespondența între situații și context concrete între obiective – conținuturi – metode - evaluare.

Modalități de stimulare a creativității în înțelegerea fizicii:

- Situația de învățare – orice situație de învățare din clasă trebuie gândită astfel încât elevul să fie antrenat în predare;
- Antrenarea individului în a găsi cât mai multe soluții la o problemă;
- Poziția celui care predă trebuie să fie orientată spre stimularea creativității, nu doar spre predare;
- Metoda de învățare să fie o metodă care să permită multă libertate de gândire și imaginație din partea elevului;
- Susținerea permanentă a elevului pentru creșterea și dezvoltarea sentimentului de securitate psihică;
- Dezvoltarea personalității elevului;
- Formarea disciplinei în comportament și în modul de a gândi.

Totodată, pot apărea și blocaje ale creativității:

- blocaje de percepție – se referă la dificultăți în a face distincție între cauză și efect, incapacitatea de a stabili relații între fenomene;
- blocaje culturale - se referă la supra-generalizări și rigiditate;
- blocaje emoționale - teama de a greși, de a vorbi în public.

Orice proces de stimulare a gândirii trebuie să urmărească dezvoltarea flexibilității gândirii și învățarea individului să gândească cu înțeles, adică învățare euristică.

Strategia euristică exprimă o divergență, un conflict, o discordanță între problemă, mijloace și soluție. De obicei, problema este slab definită, slab structurată, cerințele sunt vag formulate, au mai mult un caracter ipotetic, probabilist, după formula “ce ar fi dacă ...”, mijloacele, formulele de lucru nu ne conduc automat la rezultat, trebuie să explorăm, să inventariem mai multe căi și mijloace, iar soluția se relevă ca o descoperire. Este modul de rezolvare a problemelor foarte complexe, prin explorare, descoperire, este un mod de rezolvare productiv sau creativ.

Stimularea creativității este un demers socio-educational complex ce cuprinde simultan fenomene de activizare (incitare și susținere), antrenare, cultivare și dezvoltare a potențialului creator. Aspirația spre dezvoltarea spiritului creativ a dus la conceperea unor *concursuri și competiții cu suport*

creativ care, pe de o parte, să combată blocajele, iar pe de alta să favorizeze asociația cât mai liberă a ideilor, utilizând astfel la maximum resursele imaginației creatoare.

Elevii participă cu mult drag la Concursul de creativitate în fizică și tehnologii „Ștefan Procopiu”.

Concursul are scopul de a stimula creativitatea științifică și tehnică a elevilor și învățarea creativă în școală, încurajându-i pe aceștia să-și dezvolte modele proprii de investigare și exprimare științifică, într-un context interdisciplinar. Concursul se organizează anual, în sesiuni județene și interjudețene pentru mai multe discipline, printre care se numără și fizica.

Categoriile de performanțe creative evaluate prin concurs sunt reprezentate prin următoarele diplome:

- Diploma Newton - gândire teoretică (analitică);
- Diploma Galilei - priceperea de a experimenta;
- Diploma Arhimede - spirit de observație și perspicacitate (sensibilitate la probleme, gândire intuitivă, holistă);
- Diploma Copernic - flexibilitatea gândirii științifice (varietatea soluțiilor la o problemă);
- Diploma Edison - inventivitate (productivitatea gândirii, multiplicitatea soluțiilor teoretice și practice la o problemă);
- Diploma Coandă - gândire tehnică (adecvarea soluțiilor problemelor la realitate);
- Diploma Jules Verne - imaginație științifică anticipativă;
- Diploma Einstein - originalitatea gândirii științifice;
- Diploma Procopiu - spectru larg pentru aptitudini științifice și tehnice.

Din perspectiva școlii tradiționale, portretul elevului performant la științe (în particular, la fizică) înfățișează un tip cu un profil intelectual logico-matematic pe dimensiunea profilului de inteligențe și analitic sau teoretic pe dimensiunea creativității. Dintr-o perspectivă mai largă, mai favorabilă fiecărui elev, prin Concursul de creativitate „Ștefan Procopiu” se promovează conceptul că performanțele școlare pot fi regăsite la intersecția dintre profilurile creative variate ale elevilor și profilurile de inteligențe multiple ale acestora.

Concursul se organizează anual, în sesiuni județene și interjudețene pentru mai multe discipline, printre care se numără și fizica. Secțiunile concursului sunt:

- Lucrări scrise
- Tehnici de laborator
- Grupuri de cooperare
- Referate științifice
- Fizică tehnologică (aplicată)
- Tehnici computaționale (fizică pe calculator)
- Compoziții pe teme științifice, cu subsecțiunile: Literatură, Film, Arte vizuale, Teatru
- Proiecte antreprenoriale

Prin implicarea d-lui profesor Iulian Leahu, președintele metodic al Concursului de Creativitate în Fizică și tehnologii „Ștefan Procopiu”, acest concurs a ajuns la ediția a XXII-a.

Din secțiunile concursului se mai poate observa, dintr-o perspectivă interdisciplinară, că ideile noi circulă atât dinspre fizică spre literatură, cât și dinspre literatură spre științe, lucru ce nu este posibil decât prin crearea unor punți trans-disciplinare, prin care disciplinele umaniste pot comunica cu cele exacte.

Creativitatea este motorul inovării și factorul cheie al dezvoltării personale, ocupaționale, antreprenoriale și sociale, al bunăstării tuturor indivizilor în societate.

Bibliografie

1. Gârboveanu Maria, Stimularea creativității elevilor în procesul de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981
2. Stoica Ana, Creativitatea elevilor - Posibilități de cunoaștere și educare, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983
3. www.concursul-procopiu.ro

INOVAȚIE ȘI CREAȚIE ÎN ACTIVITATEA ȘCOLARĂ

Prof. învă. preșcolar: SARCA ALINA

În societatea contemporană, cu schimbări rapide și efecte imediate, educația și învățământul trebuie reînnoite, completate, adaptate, astfel încât putem vorbi despre o permanentă inovație și creație în activitatea didactică.

Obiectivul general este acela de a promova creativitatea ca factor cheie în dezvoltarea competențelor personale, antreprenoriale și sociale prin învățarea pe tot parcursul vieții dar și de a găsi strategii moderne folosite pentru asigurarea unei educații de calitate în învățământ.

Pentru elevi, școala viitorului trebuie să promoveze o educație de calitate și să fie axată pe valori în care elevii să creadă, în care să se regăsească, îndeplinind două condiții, fundamentale din punctul lor de vedere: școala viitorului trebuie să le placă și să fie eficientă.

Prioritatea învățământului o constituie informatizarea, softul educațional, reprezentat de programele informatice special dimensionate în perspectiva predării unor teme specifice, ceea ce reprezintă o necesitate evidentă .

Utilizarea calculatorului în procesul instructiv-educativ facilitează realizarea scopurilor didactice și idealurilor educaționale.

Calculatorul nu este utilizat pentru a înlocui activitatea de predare a cadrului didactic, ci pentru a veni tocmai în sprijinul predării, ajutându-l astfel să-și îndeplinească mai bine funcția sa didactică fundamentală. Programul de calculator poate deveni un suport important pentru o predare eficientă.

Formarea capacității de a utiliza calculatorul ,de a folosi internetul este benefică elevilor,atât în activitatea școlară cât și în cea extrașcolară, în plan cognitiv cât și psihic,prin relaționarea cu lumea oferită de aceste instrumente de lucru ale mileniului al III-lea.

Promovarea sănătății și a stării de bine a elevului determina de asemenea o dezvoltare optimă din punct de vedere somatic, fiziologic, mintal, emoțional, social și spiritual.

Este foarte important ca în formarea unui stil de viață sănătos pentru școlari să se pună accent pe :

- autocunoașterea și construirea unei imagini pozitive despre sine;
- comunicare și relaționare interpersonală;
- controlul stresului;
- dezvoltarea carierei profesionale ;

- prevenirea accidentelor și a comportamentelor cu risc pentru sănătate;
- prevenirea atitudinii negative față de sine și viață.

În abordarea creativității în procesul educațional, elevul trebuie încurajat să gândească independent, să își asume riscuri și responsabilități în demersul său spre formare intelectuală. Evaluarea pentru asigurarea calității și rezultatele obținute trebuie să ne lărgescă perspectiva asupra situației reale din școli, să identifice nivelul de pregătire al elevilor și să ne ajute să descoperim componentele ce au nevoie de sprijin în dezvoltare.

Un obiectiv important ce ar trebui stabilit pentru anii următori este de a dezvolta un indicator internațional al capacității de a învăța, toate acțiunile bazându-se pe cercetarea științifică. Învățământul modern are ca sistem de referință competențele generale și specifice pe care trebuie să le dobândească cel ce învață – elevul – pe parcursul și la finele unui ciclu de instruire, al unui an de studiu etc. Centrarea pe competențe reprezintă o preocupare majoră în triada predare-învățare-evaluare.

Noua imagine a profesorului trebuie stabilită prin luarea în considerare a tuturor abordărilor de până acum, de la conceperea ca distribuitor de recompense sau ca sursă de informații, până la cea de „manager al învățării”.

Pentru fiecare profesor sunt fundamentale două roluri, cel de manager și cel de evaluator.

Procesul instructiv-educativ trebuie astfel conceput și desfășurat, încât să-i convingă pe elevi să prețuiască propria moștenire națională, să primească contribuțiile originale ale oricărei națiuni la civilizația modernă, pregătind atât elevii, cât și dascălii să înțeleagă valoarea diversității și a independenței de spirit.

Educația este factorul hotărâtor al dezvoltării psihoindividuale a persoanei. Ea sistematizează și organizează influențele mediului, dezvoltă personalitatea.

Creativitatea, în termeni generali, este un proces mental care permite generarea de idei și concepte noi sau asocieri originale între concepte și idei deja existente.

Lumea modernă pune accentul pe folosirea mai eficientă a cunoașterii și a inovației. Este necesară extinderea abilităților creatoare ale întregii populații, mai ales ale acelor care le permit oamenilor să se schimbe și să fie deschiși față de idei noi într-o societate diversă din punct de vedere cultural, bazată pe cunoaștere.

Obiectivul principal este promovarea unor abordări inovative și creative în diferite domenii de activitate.

Educația și formarea profesională sunt factori decisivi pentru realizarea acestui lucru. Activitățile ar trebui să se concentreze pe crearea unui mediu favorabil pentru creativitate și inovație și să stimuleze o strategie pe termen lung.

Ar trebui, de exemplu, să se pună accent pe o gamă largă de subiecte, precum matematica, știința și informația și alte tehnologii.

Noul mileniu aduce noi cerințe educaționale care impun noi metode, altele decât cele folosite până acum. O importanță majoră în pregătirea elevilor pentru noile cerințe, o au cele trei forme ale educației și anume:

-educația formală însemnând învățare sistematică, structurată și gradată cronologic, realizată în instituții specializate de către un personal specializat;

-educația nonformală constând în activități educative desfășurate în afara sistemului formal de învățământ de către diferite instituții educative;

-educația informală care se referă la experiențe de învățare spontană, cotidiană, existențială, desfășurate în medii culturale care nu au educația ca scop principal.

Criteriul de calitate aplicat educației are un rol foarte important deoarece măsurile propuse pentru a promova creativitatea și capacitatea pentru inovare vor fi adaptate fiecărei etape din cadrul învățării continue.

Focalizată pe unitatea de învățare, evaluarea ar trebui să asigure evidențierea progresului înregistrat de elev în raport cu sine însuși pe drumul atingerii obiectivelor prevăzute în programă. Este important să fie evaluată nu numai cantitatea de informație de care dispune elevul, ci, mai ales, ceea ce poate el să facă utilizând ceea ce știe sau ceea ce intuiește.

Fiecare activitate de evaluare a rezultatelor școlare este însoțită de o autoevaluare a procesului pe care profesorul l-a desfășurat cu toți elevii și cu fiecare elev în parte. Astfel poate fi descris nivelul de formare a competențelor pentru fiecare elev și pot fi stabilite modalități prin care se pot regla, de la o etapă la alta, activități de învățare-formare a elevilor, în mod diferențiat.

Bibliografie:

1. Ionescu M., Radu I.-" Didactica modernă", Ed. Dacia, Cluj – Napoca, 2001;
2. Alois Gherguț,- "Management general și strategic în educație", Ed. Polirom, Iași, 2007;
3. I.Cerghit – "Sisteme de instruire alternative", Aramis, Bucuresti, 2002.

Dezvoltarea emoțională, condiția devenirii unui adult de succes

**prof.înv. primar, Tămaș Florica Școala Gimnazială
„Constantin Brâncoveanu”, Satu Mare**

Inteligența emoțională din viața adultă își are originea în dezvoltarea competențelor emoționale și sociale în perioada copilăriei, aceasta fiind o perioadă de achiziții fundamentale în plan emoțional, social și cognitiv. Prin urmare, aceasta este perioada cea mai indicată pentru dezvoltarea și optimizarea competențelor emoționale și sociale esențiale pentru funcționarea și adaptarea în viața adultă. Efectele negative ale dezvoltării inadecvate a acestor competențe afectează sănătatea mentală atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Contracurarea acestora și asigurarea unei dezvoltări optime (emoționale și sociale) se realizează cel mai eficient în perioada în care aceste competențe se află în dezvoltare.

Termenul „intelență emoțională” a fost folosit pentru prima dată într-un articol din anul 1990 de către psihologii, Peter Salovey și John Mayer. Cu toate că acest termen este relativ nou, componentele conceptului, intelență emoțională pot fi datate până la arhicunoscuta afirmație a lui Socrate (470 – 399 îHr) „Cunoaște-te pe ție însuși”.

Dacă în cazul adulților dezvoltarea emoțională este deseori tratată sub denumirea de intelență emoțională, în cazul copiilor, literatura de specialitate preferă termenul de competență emoțională. Competența emoțională este definită drept capacitatea de a recunoaște și interpreta emoțiile proprii și ale celorlalți precum și abilitatea de a gestiona adecvat situațiile cu încărcătură emoțională. Emoțiile sunt reacții subiective la un eveniment relevant și ele reprezintă un aspect central al vieții noastre. Dobândirea competențelor emoționale asigură sănătatea mentală a unei persoane. Emoțiile sunt “furnizoare” de informații atât pentru persoana care trăiește aceste emoții, cât și pentru cei din jur. Când o persoană e furioasă își transmite ei înșiși și celor din jurul ei un mesaj emoțional. De exemplu, un copil poate spune “sunt furios” sau își poate da seama de această trăire datorită stării de tensiune a mușchilor, lacrimilor de furie sau ochilor “încrunțați”. Prin aceste semne exterioare copilul comunică și celor din jurul lui care este starea lui emoțională și de cele mai multe ori aceștia vor reacționa în consecință. În cazul în care un adult apropiat copilului se află prin preajmă, acesta discută cu el, încercând să afle cauzele furiei și să-i ofere variante de liniștire.

Exprimarea adecvată a emoțiilor este foarte importantă în interacțiunile sociale și ea contribuie la menținerea lor. Exprimarea neadecvată a emoțiilor negative (ex. furie, frică, tristețe) prin agresivitate fizică sau verbală determină separarea de acea persoană. De exemplu, copiii care manifestă frecvent emoții pozitive au mai mulți prieteni și sunt mai îndrăgiți de ceilalți. De asemenea, s-a observat că acei copii care se comportă agresiv au dificultăți în a recunoaște și a înțelege emoțiile celorlalți într-o situație. Înțelegerea emoțiilor presupune denumirea emoției și identificarea consecințelor exprimării unei emoții. Reglarea emoțională este un proces de adaptare dinamică a comportamentelor emoționale la situațiile din viața de zi cu zi. Abilitatea copiilor de a-și regla emoțiile în mod eficient este principalul scop al dezvoltării socio-emoționale, deoarece acest proces are un rol protector asupra sănătății mentale și sociale a copiilor. Abilitatea scăzută de reglare emoțională este asociată cu emotivitate negativă ridicată la copii (frică, furie) ceea ce își va pune amprenta asupra funcționării lor cognitive și sociale. Un rol important în succesul școlar îl are capacitatea copilului de a ignora stimulii distractori, de a se concentra pe sarcină, de a respecta instrucțiunile cadrului didactic și de a ști să își organizeze munca. Toate aceste aspecte sunt direct relaționate cu abilitatea copilului de a-și regla emoțiile. El trebuie să învețe să își amâne dorința imediată de a se juca pentru a se focaliza pe sarcina de învățare primită și să își regleze frustrarea determinată de realizarea unui comportament nedorit de el, dar cerut de adult. Chiar și în timpul jocului, copiii trebuie să își inhibe anumite impulsuri pentru a urma regulile jocului și pentru a fi acceptat de ceilalți colegi.

Studiile indică faptul că relația dintre părinți, educatori și copii este crucială în reglarea emoțională la copii. Psihologii insistă să fie lăsați copii să înțeleagă că toate emoțiile sunt acceptabile și valide, ajutându-i să distingă între emoții și modul lor de exprimare.

Aceștia recomandă cel puțin 10 modalități de a crește copii inteligenți emoțional:

1. Fii un exemplu de inteligență emoțională! Da, copiii tăi te urmaresc îndeaproape. Ei observa cât de rezistent ești, și, mai ales, observă dacă tu ești conștient de sentimentele tale și sentimentele celor din jur.

2. Fii dispus să spui "nu" copiilor tăi. Copiii care primesc întotdeauna tot ceea ce doresc, nu sunt foarte fericiți.

3. Învață care sunt lucrurile care te scot din sărite și de ce se întâmplă așa. Faptul că le cunoști, nu le face să dispară, însă este de mare ajutor în evitarea și rezolvarea lor.

4. Încearcă să nu judeci oamenii. Încearcă să nu categorisești oamenii. Mai bine etichetează sentimentele. Când copilul plânge sau smiorcăie, va fi mulțumit mai bine dacă i-ai spune "pari supărat" decât dacă îi ceri să se oprească.

5. Incepe să îți antrenezi copiii. În loc de “Pune-ți căciula și mănușile”, poți întreba “Ce mai ai nevoie pentru a merge la școală?” Spunându-le în mod constant copiilor ceea ce trebuie să facă, nu îi ajuți să își dezvolte încrederea în forțele proprii și responsabilitatea.

6. Participă la problemele copiilor. Orice problemă care apare în viața copilului este și treaba ta. În cazul în care copilul greșește ceva, adu-ți aminte cât de important este să răspunzi calm și rațional.

7. Implică-ți copiii, încă de mici, în sarcinile gospodărești. Cercetările efectuate sugerează faptul că acei copii care au fost implicați în realizarea sarcinilor gospodărești de la o vârstă fragedă tind să fie fericiți și aibă mai mult succes în viața. De ce? Încă de mici, ei învață ca sunt o parte importantă a familiei. Copiii doresc să facă parte din familie și să se simtă că sunt valoroși.

8. Limitează accesul copiilor la mass media. Copiii au nevoie de joacă, nu de timp petrecut în fața unui ecran. Ceea ce copiii învață de la tine sau din joacă liberă oferă baza unei viitoare inteligențe emoționale.

9. Discută despre sentimentele din cadrul familiei. Stabilește scopurile emoționale în cadrul familiei, cum ar fi: fără strigăte, fără porecle, respect acordat tuturor.

10. Copiii tăi sunt minunați. Nu există o cale mai importantă în dezvoltarea inteligenței emoționale, decât aceea de a-i privi ca fiind minunați și capabili.

Spre deosebire de coeficientul de inteligență care este relativ stabil de-a lungul vieții, cel emoțional nu este înăscut, ci constă dintr-o sumă de abilități care se pot dezvolta permanent, prin învățare, pe parcursul întregii vieți.

BIBLIOGRAFIE

Goleman, Daniel, 1995, Inteligența emoțională, București: Editura Curtea Veche

Thorndike, Eduard, 1920, Elementele psihologiei, București: Editura Polirom

METODE INTERACTIVE DE PREDARE

JOCUL DIDACTIC MATEMATIC

Prof. Manea-Marinescu Nicoleta

Școala Gimnazială Nr.1 Micești, județul Argeș

Modelul românesc de învățământ, bazat pe teorie, tinde să fie depășit de dezvoltarea actuală a societății, motiv care stă la baza necesității de transformare și adoptare de metode noi de învățare, care să pună accentul în primul rând pe învățarea practică și dezvoltarea competențelor de lucru ale elevului. Metodele moderne de predare au la bază implicarea redusă a profesorului, având rol de consiliere și îndrumare, acestea contribuind la stimularea creativității și modului independent de gândire al elevului.

Abordarea integrată a învățării și utilizarea metodelor alternative de evaluare stimulează crearea unei relații de colaborare, de încredere și respect reciproc între cadrul didactic și elevi și între elevi. Elevul nu se simte "controlat", ci sprijinit.

Metodele moderne de predare, utilizate la clasă, au următoarele avantaje:

- ◆ Învățarea nu se bazează numai pe conținuturi, ci și pe abilități.
- ◆ Principiile și strategiile constructiviste susțin realizarea învățării prin înțelegere.
- ◆ Metodele interactive implică elevul, care devine partener al cadrului didactic în actul de predare-învățare
- ◆ Metodele interactive ajută la formarea deprinderilor practice, abilităților de comunicare, cultivă independența elevilor, stimulează conexiunile logice.
- ◆ Cooperarea presupune atât învățare școlară cât și învățare socială.
- ◆ Stimularea imaginației.
- ◆ Stimularea interesului față de nou.
- ◆ Dezvoltarea unei gândiri divergente.
- ◆ Optimizarea activității de predare prin diversificarea și interactivitatea rezolvării unei probleme matematice.

JOCUL MATEMATIC

Jocul matematic poate fi:

- sub forma de rebus
- Scara cunoașterii
- Spirala cunoașterii

- probleme cu continut haios
- dezlegarea unor puzzle, etc.

Cunoscând locul pe care jocul îl ocupă în viața copilului – unul preferat – se înțelege eficiența folosirii lui în procesul instructiv-educativ.

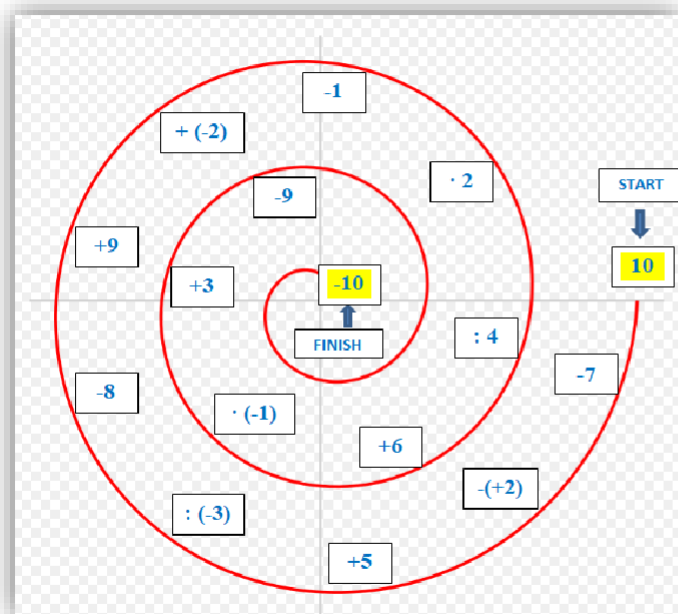
Astfel că, folosind jocul:

- Elevul învață de plăcere cu un minim de efort
- Elevul devine interesat de activitatea pe care o desfășoară
- Îi facem pe elevii timizi să devină mai volubili
- Copilul nu este constrâns, ci este motivat intrinsec
- Elevul își reglementează comportamentul
- Elevul învață să colaboreze

a) **SPIRALA CUNOASTERII**

Este o metoda modernă de predare care constă în aplicarea noțiunilor învățate în scopul fixării lor, care presupune parcurgerea unor etape, bine structurate, indicate de jocul matematic prin desen specific, astfel încât parcurgând spirala, elevul va putea să se autoevalueze.

Astfel prin acest mod de învățare elevul realizează nivelul său de cunoaștere. Autoevaluarea îi permite acestuia să devină din evaluat propriul lui evaluator.

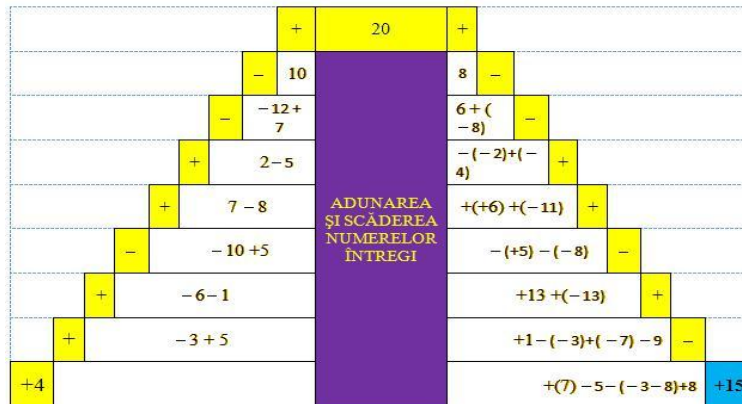

Plecând de la butonul "START" și urmărind spirala către interior, rezolvați corect operațiile cu numere întregi indicate, pentru a găsi rezultatul corect indicat de butonul "FINISH".

Autoevaluarea este un demers care îndeplinește o funcție de reglare/autoreglare a oricărui sistem, iar experiența ne demonstrează faptul că atunci când demersurile evaluatoare și/sau autoevaluatoare nu se produc, activitatea în cauză se dereglează până la starea în care ea încetează de a mai fi utilă.

b) SCARA CUNOASTERII

Este o metoda modernă de predare care constă în aplicarea noțiunilor învățate în scopul fixării lor, care presupune parcurgerea unor etape, bine structurate, astfel încât urcând câte o treaptă a scării, elevul va putea, la finalul scării, să se poată autoevalua ajungand la răspunsul corect indicat de finalul scării.

Cele două jocuri didactice prezentate mai sus au la baza metoda alternativă de predare învățare ”Autoevaluarea care se bazează pe faptul că profesorul trebuie să fie mai mult un organizator al situațiilor de învățare și un element de legătură între elev și societate, care mediază și facilitează accesul la informație. Implicarea elevilor în procesului didactic trebuie realizată în toate laturile acestuia predare-învățare-evaluare.

Utilizarea metodelor alternative de evaluare încurajează crearea unui alt tip de climat de învățare și anume unul plăcut și relaxat , elevii fiind evaluați în mediul obișnuit de învățare, prin sarcini diferite. Este important ca elevii să înțeleagă criteriile de evaluare, procesul evaluativ, pentru a putea reflecta asupra performanțelor obținute, a le explica și a găsi modalități de progres. Elevii nu trebuie evaluați unii in raport cu ceilalti, scopul fiind de a vedea evoluția, progresul, achizițiile și nu de a stabili o ierarhie.

Bibliografie:

1. “Profesorul azi. Metode moderne de predare”- Geoff Petty, Editura Atelier Didactic, 2007
2. “Metode și tehnici de învățare eficientă”- Ioan Neacșu, Editura Polirom, 2015
3. www.google.ro
4. Cerghit ,I., -Sisteme de instruire alternative și complementare, Ed.Aramis, București, 2002

STUDIU

ANALIZA DE NEVOI – ETAPĂ PENTRU PROIECTAREA PROGRAMELOR EDUCAȚIONALE PENTRU ADULȚI

Prof. Tarța Gabriela

Motto:

„Acum acceptăm faptul că a învăța este un proces ce durează întreaga viața, un proces ce ne menține în fața schimbării. Cea mai presantă obligație pe care noi o avem este să educăm oamenii cum să învețe.”

– **Peter Drucker.**

1. Analiza de nevoi

Nevoile de formare sunt de fapt nevoi de învățare ale membrilor unei organizații care pot fi satisfăcute prin activități de formare și de dezvoltare profesională.

Totuși, să vedem ce înțelegem prin acest concept de nevoie, atât de des întâlnit în viața de zi cu zi și în cea profesională.

Nevoie – este discrepanța sau diferența (distanța) dintre stadiul actual de dezvoltare al unui grup sau al unei situații și stadiul dorit (posibil de atins). Nevoia reflectă existența unei probleme care necesită intervenția, o problemă care trebuie tratată.

Analiza nevoilor încearcă să identifice astfel de goluri, să le analizeze caracteristicile și cauza și să stabilească prioritățile acțiunilor viitoare.

Intervenția propusă pentru a reduce sau elimina astfel de goluri identificate este în strânsă legătură cu formarea și dezvoltarea personală. Totuși, intervențiile eficiente sunt dependente de o bună identificare și evaluare a nevoilor.

Astfel de discrepante pot fi identificate, analizate și rezolvate la nivel individual, dar și la un nivel mai larg, de organizație, sau, dacă dorim, la nivelul anumitor componente ale sistemului educațional sau chiar la nivelul sistemului ca întreg.

O analiză de nevoi de calitate:

- se focalizează pe rezultatele care ar trebui obținute și nu pe mijloacele necesare obținerii lor;
- furnizează o bază obiectivă pentru luarea deciziilor;
- contribuie la stabilirea unor domenii comune de obiective și acțiune la nivel de organizație/ proiect;
- pentru stabilirea priorităților, îi implică pe toți factorii interesați;

- este un proces ciclic care se încadrează în aria mai largă a activităților unei organizații sau comunității privind planificarea strategică.

Analiza nevoilor reprezintă un proces sistematic care este urmat de alte câteva procese ulterioare:

- a. colectarea datelor cu ajutorul unor metode și instrumente clar definite (chestionare, interviuri, focusgrupuri, cercetare de documente etc.);
- b. identificarea priorităților și stabilirea criteriilor pentru soluționarea problemelor;
- c. acțiuni de îmbunătățire/creare a unui produs, serviciu sau a unei combinații de produs-serviciu;
- d. stabilirea unor criterii pentru alocarea unor resurse variate (materiale, financiare, umane, de timp).

Toate aceste procese pot fi identificate și în cadrul celor trei mari etape ale analizei nevoilor de formare a cadrelor didactice..

2. Domenii de analiză într-un context educațional

Proiectul privind educația adulților este un ansamblu organizat de elemente specifice aflate în interacțiune sistemică, într-o continuă restructurare și adaptare situațională. Activitățile de formare a adulților presupun un anumit demers metodologic. I. Al. Dumitru propune următorul design al activităților de formare a adulților :

1. Identificarea nevoilor de formare a unor categorii de adulți, nevoi determinate în termeni de trebuințe, dorințe/aspirații și oportunități;
2. Determinarea unor posibile activități de formare a adulților, în funcție de nevoile identificate.

3. Metode de analiză în educația adulților

Majoritatea elementelor ce fac obiectul analizei de nevoi pot fi colectate și măsurate în mod obiectiv, însă interpretarea datelor este un fenomen subiectiv, evidențiat în modul în care profesorul realizează proiectarea didactică și selecția materialelor și mijloacelor pe care le va utiliza în procesul instructiv-educativ și de evaluare.

Principalele informații asupra cărora analiza de nevoi se apleacă sunt, cu precădere:

- scopul: la ce/pentru ce vor fi utilizate resursele;
- profilul actual al cursanților: ce pot face la începutul programului de formare;
- profilul viitor/dezirabil : ce vor putea face cursanții la finalul programului de formare;
- procesul instructiv-educativ: cum vor parcurge distanța de la statutul actual la cel dezirabil. Cele mai comune modalități de realizare a analizei de nevoi ce pot fi aplicate includ:

- **chestionarul:** investigarea perspectivelor asupra învățământului profesional, nevoilor și abilităților de formare și de învățare a limbilor străine, așa cum sunt acestea percepute de angajatori, părinți, elevi, profesori și instructori;
- **interviuri:** întrebări prestabilite legate de aspecte ale posibilităților de angajare într-un anumit domeniu sau pe o anumită funcție;
- **observarea la fața locului:** investigarea modului în care au loc interacțiunile la locul de muncă și aspecte lingvistice relevante pentru derularea sau participarea la sarcini de lucru specifice domeniului de activitate;
- **focus-grupul:** discuții în grupuri restrânse pentru identificarea percepției unui eșantion reprezentativ de specialiști asupra rolului formării, al învățării și relevanței cunoașterii unei limbi străine pentru un anumit domeniu ocupațional;
- **jurnalul de activitate:** înregistrări ale elevilor aflați în stagii de practică cu privire la sarcinile de lucru în care se implică, interacțiunile orale la care iau parte, modalități proprii de abordare a sarcinilor specifice ocupației;
- **analiza jargonului:** înregistrarea și analizarea unor mostre ale utilizării limbajului tehnic sau de specialitate.

BIBLIOGRAFIE:

- Faturșnic, C. (2015) Participarea la educație a copiilor cu oportunități reduse. O analiză din perspectiva dezavantajului socioeconomic. În S.Sava (coord.). *Perspective pentru cercetarea în educație*. București: Ed. Universitară. p.201-216.
- Farla, T., Ciolan L., Iucu R. (2007). *Analiza nevoilor de formare*. București: Ed. Atelier Didactic.
- Paloș R. (2007). *Învățarea la vârsta adultă*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Sava S., D Ungureanu, R. Paloș (coord, 2007), *Educația adulților – baze teoretice și repere practice*, Ed. Polirom, Iași,
- Sava S. (2012), *Needs analysis and Programme Planning in Adult Education*, Opladen: Ed. Barbara Budrich.